

Отже, першими результатами експерименту є:

1. налагоджено співпрацю авторської школи «Громадсько-активна екошкола» із Біотех-платформою «Партнерство заради Майбутнього», а в її рамках – з двома закладами вищої освіти та бізнес-структурами;

2. за II семестр 2018/19 та I семестр 2019/20 н.рр. умотивовано, відібрано та залучено трьох креативних учнів, що бажають займатися інноваційним підприємництвом;

3. відібраних учасників інноваційного підприємництва забезпечено висококваліфікованим навчанням у чотирьох стартап-школах Києва та Львова;

4. учнів залучено у наукові дослідження на базі двох львівських закладів вищої освіти та Львівської обласної Малої Академії Наук;

5. сформовано три бізнес-ідеї із подальшим успішним представленням їх на конкурсах стартапів, а двоє учнів отримали грошові винагороди для розвитку свого майбутнього підприємства. Це, у свою чергу, сприяє життєвому самовизначенню учнів.

Від імені керівництва та учнів СЗШ № 23 м. Львова висловлюємо щиру вдячність за підтримку та фахові консультації фармацевтичній Корпорації «Юрія-Фарм», ГС «Центр інновацій «Сходи в Майбутнє» (ЦІСМА) та UF Incubator (Бізнес-інкубатор Малої академії наук України).

СПИСОК ВИКОРСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закалик Г. М., Терлецька Ю. М., Шувар Н. М. Психологія розвитку та успіху особистості. – Львів: в-во Львівська політехніка, 2019. – 488 с.

2. Мазур Є. Покоління Z: як молодь змінює українських роботодавців та наші умови праці // Канал 24. (19 серпня; 11:02). URL: https://24tv.ua/pokolinnya_z_yak_molod_zminyuue_ukrayinskih_robotodavtsiv_ta_nashi_umovi_pratsi_n1193165

3. Милян Л.М. Авторська модель «Громадсько-активна екошкола» // Матеріали X Міжнародного фестивалю педагогічних інновацій / [Упор. Г. А. Назаренко]. У двох томах. Т. 2. Авторські школи України. – Черкаси: ЧОПОПП, 2018. С. 115-119.

4. Міжнародний форум «INNOVATION MARKET» // Innovationmarket : офіційний сайт. (Дата перегляду 14.10.2019 р.). URL: <https://innovationmarket.com.ua/>

5. Міжнародний форум «INNOVATION MARKET» // Міжнародний форум «INNOVATION MARKET»: офіційний сайт. (Дата перегляду 14.11.2019 р.). URL: <http://forum.innovationmarket.com.ua/>

6. Про проведення Всеукраїнського експерименту за темою «Теоретико-методологічні засади моделювання розвитку авторських шкіл» на базі загальноосвітніх навчальних закладів України. Наказ МОН України № 79 від 19.01.2017 р. // Інформаційний збірник для директора школи та завідуючого дитячим садочком. 2017. № 3-4 (59). С. 40-104.

7. Про «Сходи в Майбутнє» // ЦІСМА : офіційний сайт. (Дата перегляду 14.11.2019 р.). URL: <https://uptofuture.org/>

8. Юрія-Фарм // Collaborator : система дистанційного навчання. (Дата перегляду 14.11.2019 р.). URL: <http://collaborator.biz/testimonial/uf/>

М.О. Кіца

доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій
Національний університет «Львівська політехніка»

СТАН СВОБОДИ СЛОВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МЕДІАСФЕРІ

У будь-якому суспільстві взаємини між владою і засобами масової інформації складаються не просто. Існують об'єктивні причини для певних колізій і конфліктів, оскільки інтереси сторін часто не збігаються, а то й прямо суперечать одні одним. Засоби масової інформації, перш за все орієнтуються на інтереси суспільства, а не влади. Тому вже в цьому закладені елементи їхньої опозиційності до владних інституцій [1]. Тому пресу (в широкому розумінні) і називають образно четвертою владою після законодавчої, виконавчої та судової, хоч жодних легітимних і реальних владних функцій у суспільстві вона не виконує. Але вона може впливати на життєві реалії силою громадської думки. В демократичному правовому суспільстві громадське схвалення чи громадський

осуд мають велике значення не тільки для пересічного громадянина, а передусім для представника будь-якої владної гілки, оскільки він, цей представник, перебуває на службі у суспільства, відчуває відповідальність перед ним і прагне в його очах завжди бути в позитив-ному світлі.

Б. Потятиник у своїй книзі «Медіа:ключі до розуміння» зазначає, що «якщо в лісі впало дерево, і журналісти про це не написали, значить дерево насправді не впало» [2, с.109]. Із головної функції мас-медіа – інформувати суспільство про те, що відбувається, – впливають і головні засади та принципи їхньої діяльності: об'єктивність, гласність, відкритість, плюралізм. Не секрет, що є речі, які влада з різних міркувань не хотіла б піддавати випробуванню гласністю. На цьому ґрунті виникає реальна колізія, живильним середовищем для якої є розбіжність в інтересах: преса завжди зацікавлена в тому, щоб донести до свого споживача те, що влада воліла б приховати.

Україна отримала у спадок від тоталітарного режиму не тільки систему засобів масової інформації, ним породжену і сформовану, а й систему принципів і правил у ставленні влади до мас-медіа, рудименти підцензурності і підпорядкованості преси владі (раніше – одержавленій партії в особі її керівних структур). І це зрозуміло, бо фактично в усіх гілках влади залишилися кадри старої системи. Тож якщо нині законодавчо скасовано цензуру, унеможливлений прямий адміністративний тиск на пресу, анахронізмом став гнівний окрик, то це ще не означає, що влада позбулася колишніх компартійних звичок "командування" пресою, використовуючи інші доступні їй засоби. Тому звичайні в демократичних країнах тертя і непорозуміння, які трапляються в силу розбіжностей інтересів, в Україні набирають форми гучних скандалів та гострих конфліктів.

Частково це пояснюється недосконалістю українського законодавства, що регулює взаємини суспільства і мас-медіа, та більшою мірою органічно випливає з характеру самої влади, точніше кадрів, які її репрезентують. Президент Леонід Кучма визнав публічно "значні перекося в економічній, соціальній, політичній сферах", у них він убачає "коріння корупції, якою вражена значна частина нашого держав-ного апарату".

Сучасний стан засобів масової інформації в Україні, їхні взаємини з владою примушують серйозно замислитися: чи є у державі четверта влада? І багато журналістів змушені констатувати: хоч Україна й вирвалася із лабет комуністичної однопартійності, вона, на жаль, не має справді вільної, незалежної журналістики за світовими демократичними мірками.

Журналістика і влада – одна з найбільш болючих проблем сучасної України. Останнім часом вона стає не менш помітною, ніж енергетичні чи соціальні проблеми, не виплата зарплатні та пенсій тощо, від її розв'язання значною мірою залежать такі атрибути демократії, як гласність, свобода слова і друку, плюралізм думок. Без свободи слова не те що демократії не буде, а нормальна держава існувати не зможе. Журналістикознавці часто наголошують, що преса – це сторожовий пес, який з приводу чи без повинен гавкати на владу, щоб та не зіпсувалася [4]. Однак, в Україні журналісти часто не мають можливості вільно висловлювати свої думки, а натомість відображають позиції власників ЗМІ, у яких вони працюють.

Стан свободи слова в країні характеризує рівень розвитку відносин між засобами масової інформації та владою. Він, перш за все, залежить від успішного існування та співпраці їх разом, тобто чим більше кожна з сторін усвідомлює необхідність співпраці з іншою, тим і вищий рівень [3]. А контроль мас-медіа з боку влади призводить до одночасного падіння довіри як до перших, так і до других.

В Україні можна простежити чітку тенденцію зміни рівня свободи слова разом зі зміною влади або правлячої верхівки в країні. Сучасна ситуація зі свободою слова в Україні є досить неоднозначною, про що і свідчать дані міжнародних рейтингів з оцінки свободи слова та ЗМІ.

Незважаючи на спроби влади та громадськості вирішити певні проблеми в галузі свободи слова в Україні, існує ряд проблем у галузі дотримання інформаційних прав та свобод, що негативно впливають на неї: відсутність системної комунікації, що є фундаментальною основою існування розвиненої демократії, у трикутнику "суспільство – медіа – влада"; монополізація медіа-ринків, розподілення ринків телебачення та телерадіомовлення між кількома великими та меншими медіа-групами; відсутність сектора суспільного радіомовлення, тобто громадської протипаги приватним ЗМІ; велика кількість політично заангажованих повідомлень в інформаційному просторі; нерівномірність доступу до інформації різних регіонів країни.

Таким чином, свобода слова в Україні все ще перебуває у стані становлення та розвитку, переживаючи свої злети та падіння разом зі зміною влади. Сьогодні існує чимало проблем, що негативно впливають на свободу слова та повинні бути вирішені. Найбільш перспективним

напрямом вирішення проблеми є імплементація законодавства щодо деолігархіяції медіа-ринку, а також комплексне підвищення медійної культури та свідомості громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лизанчук В. Свобода слова в контексті українського державотворення // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Журналістика. – Л., ЛДУ, 2001. – Вип. – 21.4.
2. Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. – Львів: ПАІС, 2004. – 312 с.
3. Про інформацію : Закон України від 02. 10. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України.– 1992. – № 48. – Ст. 650
4. Hanitzsch, T (2011): Populist disseminators, detached watchdogs, critical change agents, and opportunist facilitators: Professional milieus, the journalistic field and autonomy in 18 countries, *International Communication Gazette* 73(6), 477–494.

М. Ф. Криштанович

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри педагогіки та інноваційної освіти,
Інституту права, психології та інноваційної освіти,
Національного університету “Львівська політехніка”

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ефективність використання технологій дистанційного навчання (далі-ДН) майбутніх юристів пов'язана з суттєвим розширенням можливостей опанування студентами визначених навчальною програмою завдань і може бути забезпечена шляхом організації професійно зорієнтованого освітнього середовища дистанційного навчання та його інтеграції в єдине освітнє середовище закладу вищої освіти. Перевагою технологій дистанційного навчання є активне стимулювання їх розвитку.

Тому їх розвиток можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії [1].

Перевагами дистанційного навчання майбутніх юристів насамперед слід відзначити:

– гнучкість навчання студентів, що одержують дистанційну освіту, у виборі навчального закладу, місця і часу навчання. Студенти мають можливість не відвідувати навчальних занять, а навчаються у зручній для себе час та у зручному місці;

– в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, яка відповідає потребам студентів;

– індивідуалізація навчання, яка дозволяє реалізувати для студент, а індивідуальну навчальну програму й індивідуальний навчальний план. Можна самостійно вибирати послідовність вивчення предметів на основі індивідуального графіку;

– економічність дистанційного навчання знаходить прояв у процесі ефективного використання навчальних площ та технічних засобів, концентрованому й уніфікованому представленні інформації, використанні і розвитку комп'ютерного моделювання, що призводить до зниження витрат на підготовку фахівців; а також відсутність проблеми придбання навчальних матеріалів та підручників;

– інформаційна забезпеченість дистанційного навчання характеризується тим, що студенти отримують доступ до комплексу необхідних навчальних матеріалів у сучасному електронному вигляді безпосередньо з серверу вищого навчального закладу, де вони навчаються, та Інтернет-ресурсів;

– сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації на рівні, а іноді й набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання [2].

Використання інтерактивних технологій в освітньому процесі майбутніх юристів дало змогу окреслити ще інші переваги, серед яких: ДН у інформаційному середовищі може створювати викладач разом із студентами, взаємодія яких відбувається за допомогою сучасних телекомунікаційних засобів.